

BIJLAGE 1 ACTUALISATIE UITVOERINGS- EN HANDHAVINGSSTRATEGIE 2023-2027

Geactualiseerde versie vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders op 21 januari 2025

Inhoud

1 Inleiding	4
1.1 U&H-strategie 2023 - 2027	4
1.2 Reikwijdte U&H-strategie	4
1.3 Bestuurlijke ambities en missie bij het U&H-beleid	4
1.4 Doelen.....	5
1.4.1 Hoofddoel 1: Creëren en onderhouden van een duurzaam naleefgedrag op de terreinen van wonen en werken waarin de inwoners zich veilig voelen en daarmee een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de leefomgeving.....	5
1.4.2 Hoofddoel 2: Het sluitend krijgen en borgen van de wettelijke beleidscyclus. Sinds de invoering van de Omgevingswet vloeit deze wettelijke verplichting voort uit het Omgevingsbesluit.	6
1.4.3 Hoofddoel 3: De beschikbare capaciteit en middelen worden zo efficiënt en slim mogelijk ingezet, waarbij gewerkt wordt met een integrale aanpak op het gehele gebied van U&H.....	7
1.5 Terugblik en vooruitblik	7
1.6 Totstandkoming.....	7
1.7 Leeswijzer	8
2 Omgevingsanalyse U&H	9
2.1 Situatieschets gemeente Waalre	9
2.2 Methodiek probleemanalyse	9
2.3 Probleemanalyse uitvoering in de vorm van vergunningverlening.....	9
2.4 Probleemanalyse toezicht en handhaving	10
2.5 Sturing op naleving	11
2.6 Landelijke ontwikkelingen en trends	11
3 Kaders uitvoering	14
3.1 Uitgangspunten bij vergunningverlening	14
3.2 Strategie.....	15
3.2.1 Preventie	15
3.2.2 Prioriteiten.....	15
3.2.3 Toetsingskaders en werkwijze vergunningverlening	15
3.2.4 Intrekken omgevingsvergunningen	17
4 Kaders handhaving	18
4.1 Uitgangspunten handhaving.....	18
4.2 Naleefstrategie	20
4.2.1 Preventiestrategie	20
4.2.2 Toezichtstrategie	21
4.2.3 Prioriteiten.....	21

4.2.4 Gedoogstrategie	22
4.2.5 Sanctiestrategie	23
5 Van beleid naar uitvoering	24
5.1 Beleidscyclus	24
5.2 Programmering	24
5.3 Monitoring	24
5.4 Evaluatie en jaarverslag	24
6 Organisatie en uitvoering	26
6.1 Organisatorische condities	26
6.1.1 Kwaliteitszorg en kwaliteitsborging	26
6.1.2 Begroting	26
6.1.3 ICT	26
6.1.4 Bereikbaarheid buiten kantoortijden	27
6.2 Het netwerk	27

1 Inleiding

1.1 U&H-strategie 2023 - 2027

Waalre is een fijne en groene gemeente waar het goed wonen, werken en verblijven is. Het streven is om dit in de toekomst zo te houden. De ambities van gemeente Waalre worden op hoofdlijnen uitgewerkt in de beleidsplannen en visiedocumenten. Op het gebied van vergunningen, toezicht en handhaving stellen wij een uitvoerings- en handhavingsstrategie vast (hierna: U&H-strategie). De U&H-strategie is een integraal beleidsplan waarin op hoofdlijnen de richting, duiding en missie van de gemeente Waalre staat weergegeven. De term 'U&H-strategie' is afkomstig uit de Omgevingswet en vervangt de term 'VTH-beleid'.

Waalre werkt al jaren aan professionalisering, kwaliteit en verbetering van leefbaarheid in de fysieke omgeving. In deze strategie staan de doelen die de gemeente nastreeft en de prioriteiten die daarbij worden gesteld. De strategie heeft een looptijd van vier jaar. Op basis van dit beleidskader wordt per jaar een uitvoeringsprogramma opgesteld. In de uitvoeringsprogramma's wordt de aanpak geconcretiseerd waardoor duidelijk wordt welke taken er gepland staan om uit te voeren.

In 2024 is de U&H-strategie geactualiseerd: doelen zijn geconcretiseerd en kritieke prestatie-indicatoren zijn daaraan gekoppeld. Verder is het onderdeel cultureel erfgoed opgenomen in de U&H-strategie en is de probleemanalyse vergunningen verder uitgewerkt. Tot slot zijn er tekstuele en technische aanpassingen gedaan, met name rondom de Omgevingswet.

1.2 Reikwijdte U&H-strategie

De grondslag voor deze U&H-strategie staat in landelijke wet- en regelgeving zoals de Omgevingswet met bijbehorende algemene maatregelen van bestuur (hierna: AMvB's) en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (hierna: Wkb). De Omgevingswet met bijbehorende AMvB's heeft diverse wet- en regelgeving binnen het omgevingsrecht, waaronder de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en het Bouwbesluit vervangen. In de uitvoering speelt daarnaast de Algemene Plaatselijke Verordening Waalre (hierna: APV) een rol en vallen bijzondere wetten zoals de Alcoholwet, de Wet op de kansspelen en de Wet basisregistratie personen ook binnen het takenpakket.

De Omgevingswet en het Omgevingsbesluit verplichten het vaststellen van een U&H-strategie. Onder het oude stelsel was dit verplicht op grond van het Besluit omgevingsrecht (Bor). Voor de APV en de bijzondere wetten is het niet wettelijk verplicht om dergelijk beleid vast te stellen, maar wij kiezen ervoor om dit ook mee te nemen in de U&H-strategie. Op deze manier worden alle U&H-taken die een relatie hebben met de fysieke leefomgeving integraal in één beleidsdocument besproken.

De U&H-strategie geeft richting aan het jaarlijkse uitvoeringsprogramma. Ook hiervoor geldt dat deze verplicht moet worden vastgesteld. Een jaarlijks uitvoeringsprogramma waar de verschillende beleidsvelden samenkomen versterkt eveneens de gewenste samenhang (meer integraal werken).

1.3 Bestuurlijke ambities en missie bij het U&H-beleid

Zowel de uitvoering in de vorm van vergunningverlening als handhaving kan voor de inwoners een keerzijde hebben. Aan de ene kant is vergunningverlening de laatste stap om mooie plannen van inwoners werkelijkheid te maken, maar aan de andere kant kan een afgewezen vergunning ook voor frustratie zorgen. Daarnaast kan handhaving als een last worden ervaren. Het individuele belang van een inwoner kan namelijk botsen met het algemeen belang. Zo bestaat het algemeen belang uit het creëren van een veilige, gezonde, aantrekkelijke en duurzame omgeving, terwijl het individuele gedrag van inwoners of bedrijven dit streven kan bedreigen. In die gevallen is het van belang om een afweging te maken over het inzetten van handhavingsmiddelen. Er bestaat altijd een grens aan de middelen die wij kunnen en willen inzetten. Deze grens bepaalt daarmee ook de mate van een acceptabel risico.

De wijze van uitvoering en prioritering van de U&H-taken vloeit voort uit de Omgevingsvisie Waalre 2040. De centrale missie in deze omgevingsvisie luidt: *“Het versterken van een kwalitatief hoogwaardige woongemeente, het behouden en versterken van het groene karakter en het werken aan een vitale gemeente.”*

Een andere bron is het Raadsprogramma ‘Toekomst voor Waalre 2022-2026’ waarin de volgende missie is opgenomen: *“Waalre is een kleine en zelfstandige gemeente in de regio Zuidoost-Brabant die onderdeel uitmaakt van de Brainportregio Eindhoven. Onze gemeente is groen, fijn en goed om in te wonen, werken en verblijven. Dat willen we in de toekomst zo houden. De wereld is in ontwikkeling en Waalre ontwikkelt daarin mee.”*

De missie bij het U&H-beleid is om te zorgen dat Waalre een aantrekkelijke gemeente blijft waar Waalrenaren en bezoekers zich welkom, thuis en veilig voelen. Waalre is een gemeente met een aantrekkelijke woonomgeving en een gunstige ligging ten opzichte van uitvalswegen en het stedelijk gebied met een hoog voorzieningenniveau. Het hebben van een hoog dienstverleningsniveau, het voorkomen van overtredingen en het verbeteren van naleefgedrag hebben een hoge prioriteit. Bij het bepalen van de toe te passen middelen is maatwerk van belang, in samenwerking met de inwoners en partners en met oog voor het behoud van de identiteit en eigenheid van gemeente Waalre. Er wordt niet alleen gekeken naar wat niet mag, maar ook naar wat mogelijk is. In de aanpak wordt een balans gezocht tussen preventie, toezicht en handhaving. De U&H-strategie maakt onderdeel uit van een wettelijke beleidscyclus. Hierdoor ontstaat een verbinding tussen de missie, de doelen, het jaarlijkse uitvoeringsplan en de feitelijke uitvoering. De doelen en prioriteiten worden geconcretiseerd. Er is flexibiliteit om mee te bewegen met een specifieke veiligheids- en leefbaarheidsproblematiek, actuele ontwikkelingen en/of de behoeften in de gemeente.

Samengevat luidt de missie van deze U&H-strategie als volgt:

‘Ons doel is om een gezonde, duurzame en veilige woon-, werk- en leefomgeving te behouden en te bevorderen. Dit doen wij door toe te zien op de eigen verantwoordelijkheid en het naleefgedrag van inwoners en bedrijven, waar nodig door doeltreffend en efficiënt te handhaven en daarmee tegelijkertijd te voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen voor de uitvoering van de U&H-taken.’

1.4 Doelen

Om bij te dragen aan bovenstaande missies zijn er een aantal doelen gesteld. De komende jaren worden benut om de dienstverlening en de kwaliteit van onze producten waar nodig te actualiseren en te verbeteren. Er zijn SMART-doelen geformuleerd die deels gebaseerd zijn op de kwaliteitsdoelen uit de, door de gemeenteraad vastgestelde, verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht gemeente Waalre. De doelen zijn opgesplitst in subdoelen en worden verder uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma. Bij elk doel wordt ten minste één indicator genoemd. In de jaarverslagen wordt bekeken of de doelen zijn behaald en in welke mate. Wanneer mogelijk worden de indicatoren weergegeven in percentages. Dit maakt het makkelijker om te zien in hoeverre de doelen zijn bereikt. Het verbeteren van de rapportages over het behalen van de doelen is een proces waaraan de komende jaren gewerkt wordt. Door het actualiseren van dit U&H-beleid zijn de eerste stappen gezet. De doelen zijn duidelijker geworden en er zijn indicatoren toegevoegd.

Een van de randvoorwaarden om de doelen te bereiken is het bieden van ruimte aan initiatiefnemers en de verantwoordelijkheid daar waar mogelijk neer te leggen bij inwoners en bedrijven. Ook is het van belang om de werkzaamheden (en de prioritering) in de keten op elkaar af te stemmen, zowel met interne als externe partners. Dit wordt verder in het stuk uitgebreid toegelicht.

1.4.1 Hoofddoel 1: Creëren en onderhouden van een duurzaam naleefgedrag op de terreinen van wonen en werken waarin de inwoners zich veilig voelen en daarmee een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de leefomgeving.

Subdoel 1.1: We geven invulling aan de op 1 januari 2024 in werking getreden Omgevingswet.

Indicatoren subdoel 1.1:

- Percentage vastgestelde verordeningen, beleidsdocumenten en aanwijzingsbesluiten in relatie tot de fysieke leefomgeving

- Wijzigingen in omgevingsplan
- Opgestelde documenten implementatie Wkb
- Gebruik samenwerkingsfunctionaliteit

Subdoel 1.2: We communiceren helder en transparant richting de initiatiefnemers over de producten die vanuit vergunningverlening worden geleverd.

Indicatoren subdoel 1.2:

- Percentage brieven B1 niveau
- Oordeel communicatie

Subdoel 1.3: Vergunningen worden binnen de wettelijke termijn afgehandeld.

Indicator subdoel 1.3:

- Percentage overschrijden wettelijke termijn

Subdoel 1.4: Bij toezicht en handhaving wordt ingezet op het voorkomen en terugdringen van illegale bouw/verbouw en gebruik van de in het omgevingsplan opgenomen functies. Hierbij hebben we oog voor het behoud van ons cultureel erfgoed en onze landschappelijke waarden.

Indicatoren subdoel 1.4:

- Percentage toezichtzaken die voldoen aan voorwaarden
- Percentage toezichtzaken die voldoen na aanpassing
- Percentage toezichtzaken die niet voldoen
- Aantal afgehandelde meldingen
- Aantal geregistreerde handhavingszaken
- Percentage overtredingen die na waarschuwing ongedaan zijn gemaakt
- Percentage overtredingen met opgelegde bestuurlijke herstelsancties

Subdoel 1.5: Terugdringen van overlast in de leefomgeving door zowel de negatieve aspecten ervan te bestrijden als de oorzaken van overlast aan te pakken.

Indicatoren subdoel 1.5:

- Aantal en soort meldingen
- Afhandeltermijn meldingen

1.4.2 Hoofddoel 2: Het sluitend krijgen en borgen van de wettelijke beleidscyclus. Sinds de invoering van de Omgevingswet vloeit deze wettelijke verplichting voort uit het Omgevingsbesluit.

Subdoel 2.1: We voldoen aan de eisen van de huidige kwaliteitscriteria.

Indicatoren subdoel 2.1:

- Oordeel van de provincie
- Kwaliteitsmeting kritieke massa

Subdoel 2.2: We kunnen de gegevens en data van de toekomstige VTH-documenten vergelijken.

Indicatoren subdoel 2.2:

- Aanpassingen in het zaaksysteem
- Vastgelegde zoektermen in zaaksysteem

1.4.3 Hoofddoel 3: De beschikbare capaciteit en middelen worden zo efficiënt en slim mogelijk ingezet, waarbij gewerkt wordt met een integrale aanpak op het gehele gebied van U&H.

Subdoel 3.1: Bij de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving wordt risico-gestuurd gewerkt.

Indicatoren subdoel 3.1:

- Toepassing en eventuele aanpassing toetsingsprotocol
- Actualisatie risicoanalyse
- Aantal Bibob-toetsingen

Subdoel 3.2: Bij de uitvoering van toezicht en handhaving wordt gebruik gemaakt van steekproefsgewijze controles.

Indicator subdoel 3.2:

- Aantal en soort steekproefsgewijze controles

Subdoel 3.3: Bij de uitvoering van toezicht en handhaving wordt ingezet op gebiedsgericht en themagericht werken.

Indicatoren subdoel 3.3:

- Aantal KIT controles
- Aantal signalen illegale bewoning

1.5 Terugblik en vooruitblik

In 2019 werd het vorige VTH-beleidsplan vastgesteld dat liep tot 2023. Een groot deel van de activiteiten die afgelopen jaren zijn uitgevoerd, komen jaarlijks terug, zoals het toezicht op verleende omgevingsvergunningen, toezicht bij de inrichtingen en milieubelastende activiteiten, en de brandveiligheidscontroles. In het kader van de toezichthoudende taak van het college is het van essentieel belang dat deze controles ook jaarlijks terugkeren in het uitvoeringsprogramma. Naast de jaarlijks terugkerende controles is er ook themagericht en gebiedsgericht toezicht uitgevoerd. Zo is er de afgelopen jaren binnen de gehele gemeente een projectmatige aanpak geweest van illegale bewoning. De komende jaren wordt er gewerkt aan de uitvoering van het plan van aanpak voor de evenementenvisie. De evenementenvisie is in november 2023 vastgesteld. Hiermee wordt meer duidelijkheid gecreëerd in het werkproces voor zowel organisatoren als voor de evenementendoorlooptijd. Het evenementenbeleid uit 2017 is al vernieuwd. Verder is er specifiek ingezet op vergunningverlening en toezicht (tijdens bouw) in het kader van duurzaamheid. Een uitgangspunt is om woningbouw met vergaande duurzame energieconcepten - waar mogelijk en haalbaar - versneld toe te passen.

De medewerkers binnen het team VTH hebben een aanzienlijke bijdrage geleverd aan de voorbereidingen van de Omgevingswet. Vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt er gewerkt met de nieuw ingerichte werkprocessen en samenwerkingsafspraken. De evaluatie vindt de komende jaren doorlopend plaats en indien nodig worden er verbeteringen en aanpassingen doorgevoerd. Verder wordt er de komende tijd gewerkt aan het opstellen van het omgevingsplan. Dit gebeurt in delen. De lokale regels die een relatie hebben met de fysieke leefomgeving worden aangepast aan de omgevingswet en indien van toepassing opgenomen in het omgevingsplan. Wettelijk is het verplicht om dit voor 2032 gereed te hebben.

1.6 Totstandkoming

Bij de totstandkoming van de U&H-strategie zijn verschillende partijen buiten en binnen de gemeente op een actieve wijze betrokken. Buiten de gemeentelijke organisatie is door de handhavingpartners, zoals de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (hierna: ODZOB), de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (hierna: VRBZO) en de politie input geleverd. Binnen de gemeentelijke organisatie hebben verschillende afdelingen input geleverd voor de uitvoering en handhaving. Naast ambtelijke inbreng is ook door verschillende bestuurders input geleverd.

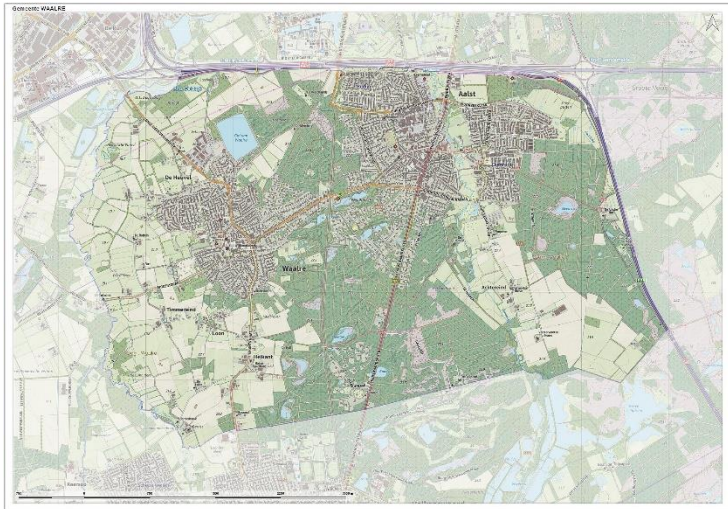
1.7 Leeswijzer

Deze U&H-strategie is opgebouwd uit zes hoofdstukken. Na de inleiding staat in hoofdstuk 2 het strategische beleidskader met daarin een situatieschets van de gemeente Waalre, de probleemanalyse voor U&H en de landelijke ontwikkelingen. Hoofdstuk 3 beschrijft de kaders voor uitvoering met de bijbehorende uitgangspunten en strategie, en hoofdstuk 4 beschrijft deze kaders voor handhaving. In hoofdstuk 5 staat de gevolgde beleidscyclus met de programmering, monitoring en evaluatie. Tot slot komen in hoofdstuk 6 de organisatorische condities en de wijze van samenwerking met externe partners aan de orde. Met het oog op de leesbaarheid is ervoor gekozen om de omvang van de strategie beperkt te houden. Door deze werkwijze kan gerelateerd beleid (zoals protocollen of procedures) tussentijds gewijzigd worden zonder dat een herziening van de strategie noodzakelijk is.

2 Omgevingsanalyse U&H

2.1 Situatieschets gemeente Waalre

De gemeente Waalre heeft een totale oppervlakte van ongeveer 22,5 km² en er wonen circa 18.000 inwoners. De gemeente Waalre - met de dorpen Waalre en Aalst - maakt onderdeel uit van een prachtig en eeuwenoud cultuurlandschap. Een kleinschalig mozaïek van velden, heides, vennetjes, beken en bossen. Voedsel en energie kwam van dichtbij. Energie van turf, hout en waterkracht. Met de opkomst van de industrie veranderde stad en land. Waalre werd in de tweede helft van de vorige eeuw steeds meer ontdekt als woongemeente. Mensen die op zoek zijn naar hoogwaardig groen en dorps wonen met stedelijke voorzieningen

binnen handbereik verhuizen tot op de dag van vandaag naar Waalre. In de karakteristieke, gastvrije dorpen Waalre en Aalst wordt naar tevredenheid gewoond. Niet alleen vanwege het gewaardeerde groen, dat vanuit de wijken legio fiets- en wandelmogelijkheden biedt, maar ook vanwege de dorpse gezelligheid en de nabijheid van hoogstedelijke voorzieningen. De meeste mensen wonen op nog geen half uurtje fietsen van het dynamische centrum van Eindhoven. De aantrekkingskracht van de wijken wordt vergroot door de directe nabijheid van grootschalige top-werklocaties (High Tech Campus, ASML, VDL, Máxima Medisch Centrum), sportvoorzieningen (sportcomplex Aalsterweg) en verbindingen met stad en ommeland (A67, A2, OV-lijnen), waardoor er een woon- en leefmilieu aanwezig is dat zijn gelijke niet kent in de stadsregio Eindhoven. De in de regio gewortelde maakindustrie heeft de Brainport regio doen groeien tot wereldspeler. De grootschalige maakindustrie is inmiddels weg uit Waalre. Wonen en ontspannen doe je echter het best in Waalre.

Het grootste gedeelte van de gemeente bestaat uit landbouwgebied en natuurgebieden. Van de agrarische bedrijven in Waalre heeft het merendeel veeteelt als hoofdtype, en een klein deel gewassen of een combinatie van beide. Bedrijven met graasdieren (rundvee, varkens en geiten) komen relatief veel voor.

Naast de bedrijvigheid op het gebied van landbouw, zijn er een drietal bedrijventerreinen; De Voldijn, park Diepenvoorde en 't Broek. De meeste bedrijven in de gemeente Waalre betreffen kleinschalige zakelijke dienstverlening.

Door de bos- en natuurgebieden en het halfopen karakter van het Kempenlandschap heeft de gemeente Waalre een groen karakter. De natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten van het buitengebied, de aanwezige cultuurhistorische elementen en de langzaamverkeersverbinding maken dat de gemeente aantrekkelijk is voor recreatie en toerisme. Er wordt dan ook veel gefietst en gewandeld op de daarvoor bestemde paden in de gemeente.

2.2 Methodiek probleemanalyse

Het doel van de probleemanalyse is om inzichtelijk te maken waar zich welke risico's voordoen om op basis daarvan sturing te geven aan de inspanningen van uitvoering en handhaving. De probleemanalyse is daarmee de basis voor het stellen van prioriteiten, het formuleren van doelstellingen en het jaarlijks uitvoeringsprogramma. De probleemanalyse is zowel beschrijvend als cijfermatig uitgevoerd. Op deze manier worden onze opgaves SMART in kaart gebracht.

2.3 Probleemanalyse uitvoering in de vorm van vergunningverlening

De essentie van vergunningverlening is het toetsen van plannen aan wetgeving en het vastleggen van kaderstellende voorwaarden voor de uitvoering. Zowel met de strategie als de risicoanalyse wordt bij vergunningverlening aandacht besteed aan die onderwerpen die belangrijk zijn en bijdragen aan de te behalen

doelen. Uitgangspunt bij het stellen van prioriteiten is dat vergunningaanvragen worden afgehandeld op basis van de risico-inschatting. Bij een hoog risico van de aangevraagde activiteiten, dan wel van onderdelen hiervan, wordt die aanvraag met meer diepgang beoordeeld en vastgelegd dan activiteiten die minder risico met zich meebrengen.

Dit hoeft overigens niet altijd een fysiek (veiligheids)risico te zijn: ook rechtszekerheid en bestuurlijk risico worden hierin meegewogen. Uiteindelijk resulteert vergunningverlening in een goed afgewogen besluit dat handhaafbaar is en waarbij alle relevante aspecten in de besluitvorming zijn betrokken.

Onderwerpen die uit de risicoanalyse met een lage prioriteit worden beoordeeld, kunnen op een eenvoudigere manier (met minder diepgang) worden afgehandeld. Alleen bij onvoldoende rechtszekerheid of wanneer een aanvraag onvoldoende vertrouwen geeft, worden ook deze aanvragen op alle onderdelen diepgaand getoetst.

In de analyse van vergunningverlening wordt ook inzicht gegeven in het aantal te verwachten aanvragen/meldingen, de aard en complexiteit van de aanvraag en de benodigde capaciteit uitgaande van de taken en de benodigde kritieke massa. Sinds de invoering van de Omgevingswet zijn de processen en werkzaamheden op het gebied van vergunningverlening aan het veranderen. De verwachting is dat er via de BOPA (buitenplanse omgevingsplanactiviteit) meer mogelijk is en er dus meer BOPA's worden ingediend. De toetsing en afhandeling van een BOPA ligt bij vergunningen. Verder is het proces van vergunningsvrij bouwen complexer geworden. Vanwege de knip vindt er nu een dubbele toetsing plaats. Ook komen er meer vragen vanuit initiatiefnemers binnen, zowel op inhoudelijk vlak als over de werking van het DSO (digitaal stelsel omgevingswet). Verwacht wordt dat dit na verloop van tijd weer afneemt. In het jaarlijkse uitvoeringsprogramma wordt ingegaan op de benodigde capaciteit en de verwachting voor het aantal aanvragen/meldingen wordt dan in cijfers weergegeven.

Daarnaast zijn we ons ook bewust van de mogelijkheid om naast de wettelijke kaders van de aanvraag extra dienstverlening te verstrekken en op deze manier de samenleving te versterken. Deze extra dienstverlening is altijd maatwerk. Hierbij valt te denken aan het verwijzen naar subsidiemogelijkheden en het wijzen op eventuele benodigde vergunningen bij een ander bevoegd gezag.

2.4 Probleemanalyse toezicht en handhaving

De analyse van toezicht en handhaving is zowel probleem- als risicogericht ingestoken. De probleemanalyse geeft inzicht in de problemen die inwoners in Waalre binnen het U&H-werkveld ervaren alsook de problemen die vanuit het toezicht en de handhaving naar voren komen. Naast de analyse van de actuele problemen, is een analyse gemaakt van de risico's die de in Waalre voorkomende activiteiten meebrengen. Hierbij wordt ook inzicht gegeven in de taakuitvoering met betrekking tot de landelijke risico's. In de risicoanalyse wordt inzichtelijk gemaakt welke problemen zich kunnen gaan voordoen, hoe ernstig deze problemen zijn en hoe groot het risico is dat deze problemen zich zullen voordoen. Het gaat dan ook gaan om zaken die niet direct waarneembaar zijn, maar wel waarneembaar kunnen worden, zoals brand- en/of explosiegevaar, instortingsgevaar, veiligheid en bodemverontreiniging.

Voor het uitvoeren van de risicoanalyse is gebruik gemaakt van een landelijk veel gebruikt risicomodel van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Dit model gaat uit van de definitie:

Risico = (negatief effect) x (de kans dat dit effect voorkomt)

Met de formule wordt het risico van een bepaalde overtreding berekend door de ernst van de gevolgen te vermenigvuldigen met de kans dat een bepaalde overtreding zich voordoet. De risicoanalyse resulteert in een lijst, waarin de omvang van het risico van de verschillende activiteiten inzichtelijk is gemaakt.

Brandveiligheid

De taken met betrekking tot de advisering bij omgevingsvergunningen en het toezicht op het gebied van brandveilig gebruik van bouwwerken zijn in specifieke gevallen ondergebracht bij de VRBZO. Vooral als er specialistische kennis is vereist, schakelen wij de hulp van de VRBZO in. Dit gebeurt gemiddeld 5-6 keer op jaarbasis. De gemeente blijft echter het bevoegd gezag voor deze onderdelen van de Omgevingswet. Zowel advisering als toezicht worden door de VRBZO uitgevoerd op basis van de Werkwijzer Risicobeheersing, waar

onder meer de doelstellingen en prioritering in is aangegeven. Jaarlijks worden de taken opnieuw bezien en besproken en wordt een jaarplanning opgesteld.

Milieu

De milieutaken zijn bij de ODZOB belegd. Dit betreft vergunningverlening milieu, toezicht en handhaving agrarisch, industrie, asbest en bodem. We werken volgens regionaal bestuurlijk vastgesteld uitvoeringbeleid. De gemeente verleent jaarlijks een opdracht in de vorm van een werkprogramma.

IPCC-installaties

In Waalre bevinden zich geen IPCC-installaties. IPCC-installaties zijn de grotere industriële bedrijven die vallen onder de Richtlijn industriële emissies.

2.5 Sturing op naleving

De gemeente ziet het beheersen van de risico's die de leefomgeving bedreigen als gedragssturing. Wij proberen het gedrag van gebruikers van de fysieke leefomgeving te beïnvloeden zodat zij zich aan de verschillende geldende regels houden. Binnen de U&H-strategie staan diverse instrumenten ter beschikking om gedrag te beïnvloeden en naleving af te dwingen. De in te zetten instrumenten zijn daarbij breder dan alleen vergunningverlening, de controles en de juridische dwangmiddelen die kunnen worden ingezet in het geval een overtreding wordt geconstateerd. Ook bij het opstellen van regels en de voorlichting daarover liggen kansen om de gebruikers van de leefomgeving het gewenste gedrag te laten vertonen.

Om de voor U&H zo effectief en efficiënt mogelijk in te zetten is het van belang dat de gemeente ook meegaat met de tijd en de ontwikkelingen. De samenleving kenmerkt zich steeds meer door een hoge dynamiek en lagere voorspelbaarheid. De effecten van deze veranderingen vereisen een andere wijze van de uitvoering van de U&H-taken.

Informatie gestuurd

De gemeente Waalre ziet informatie gestuurde handhaving als een belangrijke pijler. We handhaven altijd al op basis van informatie.

Er zijn ontwikkelingen op het gebied van ICT en data-analyse.

Het steeds beter benutten van de eigen gemeentelijke informatiebronnen is een belangrijk deel van de ambitie. Door deze en andere informatiebronnen te ontsluiten, te analyseren en te combineren, kunnen we een problematiek eerder (of preventief) en gericht aanpakken.

De kern van op informatie gestuurd werken is het in kaart brengen en analyseren van gebeurtenissen, signalen en trends op wijk-, buurt- en straatniveau en het in beeld brengen van de risico's. In de werkwijze vanuit handhavings- en veiligheidsbeleid moet meer aansluiting en samenwerking plaatsvinden met de verschillende onderdelen binnen de gemeente die zich bezig houden met data en informatievoorziening. Uiteraard is privacy een cruciaal en continu aandachtspunt bij informatie gestuurd werken.

2.6 Landelijke ontwikkelingen en trends

Ontwikkelingen in wet- en regelgeving vinden continu plaats. Wijzigingen zijn van invloed op de organisatie van uitvoering en handhaving. Deze U&H-strategie is afgestemd op de laatste stand van zaken in deze ontwikkelingen.

Omgevingswet

Op 1 januari is de Omgevingswet in werking getreden. Het kabinet beoogt hiermee het omgevingsrecht eenvoudiger te maken door tientallen wetten samen te voegen en in eenvoudigere wet- en regelgeving vast te leggen. De Omgevingswet heeft tot doel: minder regels, overzichtelijkere regels en procedures, meer ruimte voor initiatieven en meer kwaliteit voor de leefomgeving. Een ander element van de Omgevingswet is de zorgplicht. Deze plicht beoogt bedrijven zelf verantwoordelijk te maken voor de naleving van regelgeving. Waar mogelijk sluiten we met dit beleidskader aan op deze uitgangspunten.

Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties werkt sinds 2013 aan een nieuw stelsel voor bouwtoezicht in Nederland. Kern is dat in de toekomst bouwpartners zelf hun kwaliteitsborging moeten regelen. Het bevoegd gezag kijkt naar welstand, ruimtelijke ordening en de veiligheid van derden; private partijen zorgen zelf voor het voldoen aan het Besluit bouwwerken leefomgeving (hierna: Bbl). Preventief toetsen van het Bbl door de gemeente is niet meer nodig.

Op 17 januari 2019 hebben het Rijk en de VNG bestuurlijke afspraken gemaakt over de invoering van de Wkb. Deze afspraken en de Wkb zorgen ervoor dat er belangrijke stappen worden gezet om de bouwkwaliteit in Nederland te verhogen. Met het bestuursakkoord blijft de rol van het bevoegd gezag voor de handhaving uitvoerbaar voor gemeenten. Belangrijke afspraken uit het bestuursakkoord van 17 januari 2019 zijn:

- De Wkb gaat gelijktijdig met de Omgevingswet in, om het implementatieproces bij gemeenten beheersbaar te houden.
- In het voorziene stelsel verandert de rol van het bevoegd gezag als vergunningverlener.
- De rol van het bevoegd gezag als toezichthouder op de naleving van het Bbl wijzigt niet.
- Bij de vergunningverlening blijft een beoordeling van de aanvraag aan de bouwtechnische voorschriften door het bevoegd gezag achterwege.
- Het vernieuwde toezicht geldt in eerste instantie voor eenvoudige bouwwerken in de laagste risicoklasse.
- Voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Wkb, doen de VNG en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) een groot aantal proefprojecten.
- Met deze projecten wordt de werking van het stelsel verfijnd en kunnen gemeenten, bouwers en toezichthouders zich inhoudelijk en qua capaciteit, voorbereiden op de invoering van het stelsel.
- De ondersteunende ICT dient op tijd in orde te zijn, er zijn voldoende kwaliteitsborgers en de toelatingsorganisatie die zorgt voor toezicht op de werking van het stelsel is van start. De VNG zorgt voor collectieve ondersteuning van gemeenten.

De Wkb is uiteindelijk ingegaan op 1 januari 2024 voor nieuwe bouwwerken in gevolgklasse 1. Dat is de laagste risicoklasse waar bijvoorbeeld eengezinswoningen en kleinere bedrijfspanden onder vallen. De volgende stap is de invoering van verbouwactiviteiten onder de Wkb. Vooralsnog staat dit gepland op 1 juli 2025.

Wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

Voor een goede uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn kwaliteitscriteria ontwikkeld. Deze criteria hebben betrekking op het proces, de inhoud en kritieke massa van organisaties en zijn in 2017 geborgd in de Wet VTH. Voor het milieudomein kent deze wet een bijzondere regeling die is gericht op het bevorderen van de kwaliteit van de uitvoering en de onderlinge samenwerking. Die regeling houdt in dat de omgevingsdiensten verplicht een aantal VTH-taken gaan uitvoeren voor gemeenten en provincies. Daarbij gaat het om taken met betrekking tot activiteiten die zwaardere milieueffecten hebben. Denk bijvoorbeeld aan complexe bedrijven. Deze taken maken deel uit van het wettelijke basistakenpakket van een omgevingsdienst. Andere gemeentelijke of provinciale VTH-taken, bijvoorbeeld op het gebied van bouwen, erfgoed, natuur of zwembaden maken geen deel uit van het verplichte basistakenpakket van een omgevingsdienst. Het is aan de gemeente of de provincie om ervoor te kiezen deze taken zelf uit te voeren of om deze onder te brengen bij de omgevingsdienst. De bepalingen uit deze wet liggen in de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit.

Ondermijnende criminaliteit

Georganiseerde criminaliteit ondermijnt het lokale gezag, verslechtert veiligheid en leefbaarheid en levert schade op voor inwoners en ondernemers. Voorbeelden van georganiseerde criminaliteit zijn drugsproductie en -handel, mensenhandel, witwassen en vastgoedfraude. Dergelijke fenomenen concentreren zich niet alleen op bedrijventerreinen en het buitengebied maar ook in 'doorsnee' winkelstraten, woonwijken en recreatieparken in onze gemeente. De 'onderwereld' is voor illegale activiteiten afhankelijk van diensten van de 'bovenwereld' Horecagelegenheden kunnen gebruikt worden voor witwassen. Voor hennepcultuur en drugsproductie maakt men

gebruik van huurwoningen van woningcorporaties, leegstaande stallen en loodsen in het buitengebied en zolders en achterkamers van woningen. Veelal wordt misbruik gemaakt van kwetsbaren uit de samenleving.

Criminelen vaak op zoek naar status en manieren om illegaal verkregen vermogen wit te wassen, bijvoorbeeld door te investeren in vastgoed of door sponsoring van lokale verenigingen. We hebben het hier over 'de achterkant van Nederland': een wereld die crimineel van aard is, maar sociaal is ingebed in wijken en die buiten de greep en vaak buiten het zicht van overheden valt. Kwetsbare doelgroepen en sociaal zwakkeren lopen een groot risico; zowel om opgenomen te worden in deze netwerken als om slachtoffer te worden van georganiseerde criminaliteit en ondermijning. Het probleem van ondermijning is dat de samenleving wordt ondergraven. "Normaal werken" loont niet meer, jongeren komen in aanraking met verkeerde rolmodellen en ambtenaren en bestuurders lopen het risico om te worden geïntimideerd en bedreigd.

3 Kaders uitvoering

De Omgevingswet definieert de begrippen Uitvoering en Handhaving. In dit hoofdstuk wordt eerst ingegaan op de uitvoeringstaak. In het volgende hoofdstuk wordt de handavings- en toezichtstaak behandeld.

Uitvoering moet kortgezegd gezien worden als het begrip vergunningverlening onder de oude systematiek. Het begrip uitvoering wordt als volgt gedefinieerd in artikel 18.18 lid 2 van de Omgevingswet:

‘De uitvoeringstaak omvat in ieder geval:

- a. het stellen van maatwerkvoorschriften en het verbinden van voorschriften aan een omgevingsvergunning, bedoeld in artikel 4.5,
- b. het beoordelen van en beslissen op een aanvraag om een omgevingsvergunning, bedoeld in de paragrafen 5.1.2 en 5.1.3,
- c. de toepassing van paragraaf 5.1.5,
- d. het uitbrengen van advies, bedoeld in de artikelen 16.15 tot en met 16.19.’

In meer begrijpelijke taal betekent dit het stellen van kaders voor vergunningen en het beoordelen van aanvragen door deze te toetsen aan geldende, relevante, wet- en regelgeving om op die manier te komen tot een kwalitatief goed besluit (zo nodig onder voorwaarden en voorschriften) binnen de gestelde proceduretijd. Daarnaast moet ook worden gedacht aan het herzien en intrekken van vergunningen en het adviseren en instemmen bij vergunningprocedures.

Bij de afhandeling van aanvragen zijn de door de wetgever vastgestelde afhandelingstermijnen bepalend. Zo valt het merendeel van de ingediende aanvragen op grond van de Omgevingswet onder de zogenoemde reguliere procedure waarvoor in beginsel een beslistermijn van acht weken geldt. Deze termijn kan eenmalig met zes weken worden verdaagd. Indien niet binnen de door de wetgever gestelde termijn wordt beslist, ontstaat onder de Omgevingswet geen vergunning van rechtswege meer. Als de beslistermijn verstreken is, maar er is nog geen besluit genomen kan een gevolg zijn dat de gemeente op grond van Algemene wet bestuursrecht een dwangsom moet betalen aan de aanvrager.

Inwoners en bedrijven zoeken de grenzen van de wet op om hun wensen te realiseren. Het realiseren van deze wensen volgt ook uit de Omgevingswet. Het gedachtegoed van de Omgevingswet is om te kijken naar wat wél kan: van ‘nee, tenzij’, naar ‘ja, mits’. Ook het beoordelen van de kwaliteit van meldingen en het beoordelen of met een melding kan worden volstaan en de activiteit niet vergunningplichtig is, kan worden gezien als onderdeel van vergunningverlening.

Binnen dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan alle activiteiten die vallen binnen de Omgevingswet, de APV en bijzondere wetten. Alle activiteiten op gebied van vergunningverlening en meldingen hebben eenzelfde opbouw en sluiten, waar mogelijk, aan op de onderstaand geformuleerde uitgangspunten. De taakuitvoering vindt plaats op een adequaat niveau. Voor verschillende vakgebieden zoals bouwen en de APV is inzichtelijk gemaakt hoe Waalre omgaat met vergunningverlening.

3.1 Uitgangspunten bij vergunningverlening

Excellente dienstverlening

De gemeente Waalre kiest voor een inwonergerichte benadering, waarbij een goede (digitale) dienstverlening en een snelle en zorgvuldige afhandeling van de vergunningaanvragen centraal staan. Onze inwoners worden bij de behandeling van hun aanvraag op een deskundige en vriendelijke wijze van informatie voorzien en het vergunningentraject is voor hen herkenbaar en transparant. Wij streven voortdurend naar verbetering van de dienstverlening aan onze inwoners.

Rechtszekerheid voor inwoners en ondernemers

Rechtszekerheid voor inwoners en bedrijven is van groot belang. Wij streven naar vergunningen die helder, duidelijk en niet voor meerdere uitleg vatbaar zijn en daarmee de rechterlijke toets kunnen doorstaan.

Nut en noodzaak centraal

Waar sprake is van gemeentelijke beleidsvrijheid kijken wij continu naar nut en noodzaak ten aanzien van het aanvraagproces en de vergunningsvoorwaarden. Zo worden overbodige toetsingskaders, procedurestappen en

indieningvereisten (zoals verschillende bewijsstukken) geschrapt indien zij niet noodzakelijk zijn voor een objectieve toets van de aanvraag.

Redeneren vanuit oplossingen

Bij het beoordelen van vergunningaanvragen wordt gezocht naar de mogelijkheden om de aangevraagde activiteiten te vergunnen. De focus ligt dus niet op de beperkingen die wet- en regelgeving met zich meebrengen, maar juist op het zoeken naar wegen en oplossingen om binnen de wet, rekening houdend met de wensen van de aanvrager en omgeving, de activiteiten mogelijk te maken.

Gedeelde verantwoordelijkheid

De gemeente is verantwoordelijk voor het afgeven van kwalitatief goede vergunningen. De initiatiefnemers van vergunningaanvragen zijn in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor het indienen van een complete aanvraag. Ook zijn de initiatiefnemers zelf verantwoordelijk voor het creëren van draagvlak c.q. acceptatie van de voorgenomen plannen bij belanghebbenden, zoals bureaus. Uiteraard kan de gemeente hierbij desgewenst adviseren. Daarnaast mag van inwoners en bedrijven worden verwacht dat zij zelf ook verantwoordelijkheid nemen om problemen op te lossen. De gemeente Waalre zal daar waar mogelijk inwoners en bedrijven dan ook stimuleren om gezamenlijk problemen op te lossen bijvoorbeeld door overleg. Oplossingen die in gezamenlijkheid worden gevonden hebben de voorkeur boven oplossingen die zijn afgedwongen.

Kortom, de gemeente Waalre wil bij vergunningverlening:

- dienstverlenend zijn en de inwoner zo optimaal mogelijk bedienen;
- duidelijk en transparant zijn. Aanvragers van vergunningen weten waar zij bij de gemeente Waalre aan toe zijn;
- een betrouwbare partner zijn voor de inwoners en bedrijven.

3.2 Strategie

3.2.1 Preventie

Door op het gebied van de gemeentelijke vergunningstaken algemene informatie te verstrekken op de website van de gemeente en naar behoefte aanvullende informatie te verstrekken, bijvoorbeeld telefonisch, per mail, op afspraak of met een conceptaanvraag voorafgaand aan de vergunningverleningsfase, probeert de gemeente het naleefgedrag te stimuleren en aan haar inwoners een passende (digitale) dienstverlening te bieden. Bij vergunningverlening is de preventiestrategie voorts gericht op het zo compleet mogelijk indienen van aanvragen en meldingen. We willen het opvragen van aanvullende gegevens en het buiten behandeling laten van een aanvraag (onder meer door het te laat indienen van een aanvraag of melding) zoveel mogelijk voorkomen.

Vergunningverlening legt de basis voor de verdere keten van toezicht en handhaven. Het geeft duidelijkheid in de regels en werkt daarom preventief door in toezicht en handhaving. Zowel voor degene die de vergunning heeft aangevraagd en gekregen als voor omwonenden. Een initiatiefnemer weet nu wat er van hem of haar wordt verwacht en omwonenden zijn zich bewust van de activiteiten waardoor meldingen worden voorkomen.

3.2.2 Prioriteiten

Bij vergunningverlening vindt prioritering plaats op het niveau van diepgang van toetsing van de aanvraag. Dit is vastgelegd in het toetsingsprotocol. In kwantitatieve zin kan er geen prioritering plaatsvinden. Vergunningverlening is een vraaggestuurd proces waar de gemeente geen invloed op heeft. Een ingekomen vergunningaanvraag moet nu eenmaal binnen de wettelijke termijnen worden afgehandeld.

3.2.3 Toetsingskaders en werkwijze vergunningverlening

Omgevingswet

De Omgevingswet vraagt om een integrale afweging, met als uitgangspunt: 'Hoe kunnen we dit initiatief mogelijk maken?' Dit vraagt om een zorgvuldig proces. Een proces van overleg over het initiatief met bestuurlijke partners, ketenpartners en belanghebbenden, al ver voordat een aanvraag om omgevingsvergunning formeel wordt ingediend bij de gemeente. Dit proces vindt namelijk al plaats wanneer een conceptverzoek wordt ingediend.

Ook is onder de Omgevingswet een nieuw aanvraagvereiste geïntroduceerd. Het betreft participatie bij een vergunningaanvraag. Dit nieuwe vereiste stimuleert initiatiefnemers om informatie te verschaffen over de wijze

waarop de belangen van belanghebbenden zijn gehoord en hoe het resultaat daarvan is verwerkt in het plan. Een initiatiefnemer is echter niet altijd verplicht om daadwerkelijk aan participatie te doen. Het niet betrekken van de omgeving en/of daarover geen gegevens overleggen, is geen grond voor het buiten behandeling laten of het weigeren van een vergunningsaanvraag.

Deze vrijblijvendheid werd bezwaarlijk gevonden in de gevallen waarin wordt afgeweken van het omgevingsplan, een zogeheten 'buitenplanse omgevingsplanactiviteit'. In deze bepaling is aan de gemeenteraad de bevoegdheid gegeven om gevallen van buitenplanse activiteiten aan te wijzen, waarbij het wel verplicht is te participeren met de omgeving vóórdat een aanvraag om een omgevingsvergunning kan worden ingediend. In Waalre is in maart 2022 de Participatieverordening vastgesteld. Daarin is opgenomen dat de gemeenteraad vaststelt voor welke gevallen die in strijd zijn met het omgevingsplan participatie verplicht is. Dat zijn alle buitenplanse afwijkingen van het omgevingsplan met uitzondering van:

- bouwactiviteiten op percelen meer dan 3 meter uit de perceelsgrens geplaatst, lager dan 2,5 m en kleiner dan 10 m²;
- afwijkingen van een regel uit de bruidsschat voor bijvoorbeeld milieuaspecten of een bouwtechnische regel.

De initiatiefnemer dient de participatie te organiseren en is daarvoor verantwoordelijk. Het college van burgemeester en wethouders stelt een leidraad vast waarin wordt aangegeven hoe een initiatiefnemer het participatie traject kan vormgeven bij de aangewezen verplichte gevallen in kader van de Omgevingswet. Voor die gevallen moet de initiatiefnemer aantonen dat er participatie heeft plaatsgevonden. Als de aanvrager dit niet doet, kan de aanvraag buiten behandeling worden gelaten.

Voor de beoordeling van de aangeleverde participatiegegevens in de niet aangewezen gevallen worden de gegevens op uitgangspunten getoetst. Dat wil zeggen: zijn er gegevens aangeleverd? En geven de overlegde gegevens een voldoende beeld van de meningen van de omgeving? Op basis van de overlegde gegevens kan het bevoegd gezag (college van burgemeester en wethouders) ervoor kiezen om nader onderzoek te doen. Het is in die niet aangewezen gevallen echter niet mogelijk om de aanvraag buiten behandeling te laten als de participatiegegevens niet aanwezig of onvolledig zijn.

Omgevingsplanactiviteit (rijks)monumentenactiviteit en adviescommissie omgevingskwaliteit

Voor activiteiten met betrekking tot gemeentelijke- en rijksmonumenten is een omgevingsvergunning vereist. Dit geldt voor het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een rijks- of gemeentelijk monument of het herstellen, gebruiken of laten gebruiken van een rijks- of gemeentelijk monument op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht. Voordat een beslissing tot het verlenen van een omgevingsvergunning wordt genomen, wordt voor deze activiteiten advies ingewonnen bij de adviescommissie omgevingskwaliteit gemeente Waalre. Bij een aanvraag omgevingsvergunning voor rijksmonumenten wordt ook altijd advies gevraagd aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

De adviescommissie omgevingskwaliteit gemeente Waalre geeft niet alleen advies over monumenten. Ook adviseert deze commissie over beschermde stads- en dorpsgezichten. Hiervoor gelden namelijk strengere eisen voor welstand.

Algemene plaatselijke verordening

De gemeente heeft de vrijheid om regels te stellen aan de fysieke leefomgeving. In de APV is de gemeentelijke regelgeving op het gebied van openbare orde en veiligheid opgenomen. Het gaat veelal om onderwerpen en activiteiten die in de openbare buitenruimte plaatsvinden. In de APV zijn diverse soorten vergunningen, meldingen, ontheffingen en toestemmingen opgenomen. Een voorbeeld hiervan is een vergunning voor het houden van een (grootschalig) evenement en een melding voor het plaatsen van bouw materiaal en bouw materieel op een openbare plaats. Regelmatig moet de APV worden aangepast, soms omdat de landelijke regelgeving wijzigt en soms omdat de situatie in de gemeente daarom vraagt. De APV wordt door de raad vastgesteld.

Bijzondere wetten

Naast de APV worden ook vergunningen en toestemmingen verleend op grond van bijzondere wetten en bijzondere lokale regelgeving. Denk daarbij aan de Alcoholwet, Wet op de kansspelen (veelal speelautomaten), en de Wegenverkeerswet.

3.2.4 Intrekken omgevingsvergunningen

In de Omgevingswet zijn regels opgenomen voor het intrekken van vergunningen. Wij willen voorkomen dat er een stuwmeer aan ongebruikte omgevingsvergunningen ontstaat. Daarmee wordt ook voorkomen dat nieuwe planologische, stedenbouwkundige of andere inzichten over de fysieke leefomgeving doorkruist worden door vergunde, nog te realiseren of te slopen bouwwerken en het gebruik ervan. Door oude vergunningen in stand te houden kunnen projecten worden gerealiseerd en in gebruik worden genomen conform verouderde (bouw)technische inzichten, milieutechnische aspecten of zelfs in strijd met nieuwe (planologische) regels. Na verloop van een bepaalde periode worden omgevingsvergunningen daarom geheel of gedeeltelijk ingetrokken.

Op grond van artikel 5.40, tweede lid, van de Omgevingswet kan een omgevingsvergunning worden ingetrokken, wanneer een jaar (of een in de vergunning bepaalde langere termijn) geen gebruik wordt gemaakt van de vergunning. In beginsel kiezen wij ervoor om alle niet-gebruikte omgevingsvergunningen in te trekken na het verstrijken van de wettelijke termijn van één jaar, tenzij artikel 5.40, tweede lid, onder a van de Omgevingswet van toepassing is. In dat geval wordt de bepaling gevolgd zoals die is opgenomen in de algemene maatregel van bestuur.

De procedure tot intrekking van de vergunning vindt plaats op grond van de geldende wettelijke voorschriften. Voordat tot intrekking van de vergunning wordt overgegaan, wordt de vergunninghouder in de gelegenheid gesteld zijn zienswijzen naar voren te brengen. Zo nodig wordt het voornemen tot intrekken van de vergunning bekendgemaakt op de voorgeschreven wijze.

Hardheidsclausule

Het college van burgemeester en wethouders blijft bevoegd om af te wijken van deze beleidsregels, vooral wanneer deze voor een of meer belanghebbenden gevolgen zou hebben die wegens bijzondere omstandigheden onevenredig zijn in verhouding tot de met de beleidsregels te dienen doelen. Ook kan het college afwijken als sprake is van urgentie en/of zwaarwegende planologische of maatschappelijke belangen.

4 Kaders handhaving

Het begrip handhaving wordt als volgt gedefinieerd in artikel 18.1 van de Omgevingswet:

- a. het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze wet, met inbegrip van het verzamelen en registreren van gegevens die hiervoor van belang zijn,
- b. het behandelen van klachten over de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze wet, en
- c. het opleggen en ten uitvoer leggen van een bestuurlijke sanctie vanwege enig handelen of nalaten in strijd met het bepaalde bij of krachtens deze wet.

Toezicht en handhaving worden vaak in één adem genoemd, maar dit zijn in feite twee aparte onderdelen. In de Omgevingswet is de systematiek zo dat toezicht valt onder het algemene begrip handhaving. In deze U&H-strategie wordt onder toezicht verstaan:

- Vergunninggerelateerde controles
 - In de realisatiefase, zoals bij slopen, bouwen, kappen en in de beheer- of gebruiksfase, zoals bij het exploiteren van een inrichting en het brandveilig gebruik van bouwwerken;
 - Uitvoeren van controles naar aanleiding van verleende vergunningen/meldingen;
 - Programmatisch toezicht: uitvoeren van controles naar aanleiding van cyclische handhavings-programmering. Dit betreft milieu, brandveiligheid en Drank- en Horecawet.
- Controles op het uitvoeren van activiteiten zonder vergunning of melding, naar aanleiding van eigen waarnemingen en klachten.
 - Themagericht toezicht: toezicht per thema;
 - Gebiedsgericht toezicht: toezicht waarbij de focus ligt op een specifiek gebied, zoals een straat, wijk of dorp. Deze vorm van toezicht vindt plaats naar aanleiding van surveillance/klachten/speerpunten (informatiegestuurd toezicht);
 - Toezicht naar aanleiding van klachten en meldingen;
 - Risicogericht werken;
 - Controles in het kader van handhaving.

Het doel van toezicht is het voorkomen dan wel beperken van onveilige, ongezonde en niet duurzame situaties. Daarnaast is het belangrijk dat de ruimtelijke kwaliteit behouden blijft. Om dit te bereiken kan toezicht, zoals ook hierboven al is aangegeven, op verschillende manieren worden ingevuld.

Handhaving komt na toezicht. Wanneer sprake is van overtredingen wordt er gekeken of en op welke manier bestuurlijk optreden, en soms strafrechtelijk optreden, noodzakelijk is. Hier wordt in de paragraaf strategie verder op ingegaan.

4.1 Uitgangspunten handhaving

Slimmer toezicht

De gemeente zet met het U&H-beleid in op een slimmere en meer integrale aanpak van de risico's die de leefomgeving bedreigen. De gemeente wil de beschikbare capaciteit zo effectief en efficiënt mogelijk inzetten. Door alle relevante aspecten van een probleem in samenhang te bezien en te behandelen, is dit een integrale aanpak. Dit betekent dat wordt beoordeeld welke (handhavings)aspecten er spelen en welke (handhavings)taakvelden aan de orde zijn. Ook houdt het in dat waar nodig en mogelijk samenwerking wordt gezocht om de juiste (handhavings)aanpak te bepalen en uit te voeren. Het kan dan gaan om samenwerking met inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere teams van de gemeente. Ook kan het gaan om samenwerking met andere handhavingsinstanties, zoals de ODZOB, VRBZO, buurgemeenten, politie en de provincie Noord-Brabant. Dit is een ontwikkelproces

waarbij de gemeente structureler en directer van haar interventies en de effecten op het naleefgedrag wil leren.

De beschikbare capaciteit wordt ook efficiënt ingezet door risicogericht steekproefsgewijs toezicht te houden op meldingsplichtige bouwwerken. Hierdoor houdt de gemeente zicht op de naleving zonder dat iedere melding gecontroleerd hoeft te worden. In het uitvoeringsprogramma wordt ingegaan op het percentage van bouwplannen waarop toezicht wordt gehouden. Afhankelijk van de invoering van het Wkb stelsel en de beschikbare capaciteit kan dit percentage per jaar veranderen.

Proactief

Daarnaast wordt ingezet op steeds meer informatiegestuurd werken. Er wordt op ICT niveau ingezet op het inregelen van het zaakstelsel wat toepasbaar is voor het gehele U&H-domein. Het doel is om de beschikbare informatie zo makkelijker uit te lezen en gebeurtenissen, signalen en trends op gemeente-, wijk- en straatniveau in kaart te brengen. Eén van de manieren waarop hier invulling aan gegeven wordt, is het verder ontwikkelen van het interventieteam met de acht Kempengemeenten (hierna: het KIT).¹ Hierbij wordt samengewerkt met andere gemeenten en ketenpartners voor de aanpak van handavingsknelpunten, overlast en ondermijningszaken. Het informatiegestuurd werken vraagt ook een andere manier van werken voor de ambtelijke organisatie. De ambtelijke organisatie zal zich meer dan voorheen proactief moeten opstellen om signalen op te pikken en dit vervolgens om te zetten in acties.

Handhaven is het laatste middel als waarschuwen en preventie niet werkt

We proberen overtredingen op te lossen door middel van een goed gesprek met de overtreder en/of de partijen die een conflict hebben. Waar mogelijk wordt een maatwerkoplossing gekozen. Als een overtreder niet wenst mee te werken of als overtredingen worden herhaald wordt er een handavingsprocedure opgestart. Bij het bepalen van de juiste handavingsaanpak is maatwerk van belang. Om de juiste aanpak te kiezen kan een doelgroepanalyse (bijvoorbeeld aan de hand van de Tafel van Elf) een goed hulpmiddel zijn. Deze analyse kan in beeld brengen in hoeverre bij overtreders sprake is van onwetendheid, gemakzucht, calculerend gedrag of criminaliteit. Afhankelijk van de houding en motieven van de overtreder(s) worden de juiste handavingsmiddelen gekozen. Daarbij heeft de inzet van preventieve handavingsmiddelen, zoals voorlichting, - indien mogelijk en effectief - de voorkeur boven de repressieve (sanctionerende) handavingsmiddelen. Dit sluit ook aan bij de systematiek van de Landelijke Handavingsstrategie Omgevingsrecht (hierna: LHSO) die met het vaststellen van dit document eveneens wordt vastgesteld.

Betrokkenheid inwoners vergroten

Inwoners kunnen een zinvolle bijdrage leveren aan de veiligheid en leefbaarheid in hun wijk. De geleverde bijdrage kan variëren van beleidsbeïnvloeding tot het functioneren als een extra paar ogen en oren ten behoeve van toezicht en handhaving. Inwoners kunnen onveilige situaties voorkomen of beperken door waardevolle informatie aan te leveren, zelf te bemiddelen bij kleine en eenvoudige conflicten en/of anderen aanspreken op asociaal gedrag. De gemeente is constant op zoek naar werkwijzen om inwoners nog meer te betrekken bij de onderwerpen die gaan over veiligheid en leefbaarheid in hun wijk. Burgerparticipatie is niet alleen meedenken, maar ook meedoen. De gemeente zal zelf inspanningen verrichten om burgerparticipatie de komende periode te vergroten. Zo worden inwoners tijdens de actiedagen van Boa in de wijk gevraagd om input te leveren over hetgeen wat speelt in de eigen wijk. Daarnaast worden inwoners, evenementorganisatoren en schoolgaande kinderen actief betrokken om bewustzijn te creëren van de negatieve effecten van (zwerf)afval in de leefomgeving. Zo zijn er acties waar de inwoners daadwerkelijk aan mee kunnen doen om (zwerf)afval op te ruimen. Tot slot worden inwoners gevraagd om verdachte situaties (vaker) te melden bij de gemeente.

Kwaliteit en rechtsgelijkheid

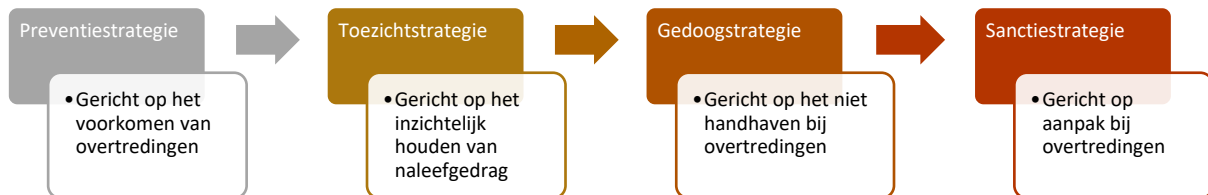
Waalre kiest ervoor om de toezichtslast voor inwoners en bedrijven waar mogelijk te beperken. Onder andere wordt hier vorm aan gegeven door de handhaving zo veel mogelijk integraal en samen uit te voeren. Kanttekening hierbij is de samenwerking met de ODZOB en de VRBZO waar het milieutoezicht en toezicht op brandveiligheid is ondergebracht. Als integraal toezicht wordt opgepakt tussen bijvoorbeeld bouwen en milieu of brandweer, is er veel afstemming nodig omdat het om verschillende organisaties gaat. Naast integrale handhaving, dragen ook coördinatie en goede afstemming tussen toezichthouders eraan bij dat het aantal contactmomenten met inwoners en bedrijven beperkt is. Ook wordt daarmee een eenduidige en duidelijke communicatie naar inwoners en bedrijven bevorderd en verhoogt het de kwaliteit van de handhaving. Voor de kwaliteit van de handhaving zijn

¹ Dit betreffen de volgende gemeenten; Bergeijk, Best, Bladel, Eersel, Oirschot, Reusel-De Mierden, Veldhoven en Waalre.

wettelijke kwaliteitseisen vastgelegd. Deze borgen een eenheid in aanpak en uitvoering voor alle betrokken partijen. Bij de beschrijving van de naleefstrategie wordt duidelijk hoe Waalre omgaat met overtredingen van regels.

4.2 Naleefstrategie

De Omgevingswet verplicht de gemeente een strategie te hanteren. De naleefstrategie omvat alles wat nodig is om te komen tot een verbetering van de naleving van wet- en regelgeving. Het betekent dat vooraf moet zijn nagedacht over de manier waarop toezicht en handhaving wordt voorkomen, het toezicht wordt uitgevoerd en indien noodzakelijk uiteindelijk handhaving wordt ingezet. Dit gebeurt eenduidig en gestructureerd.

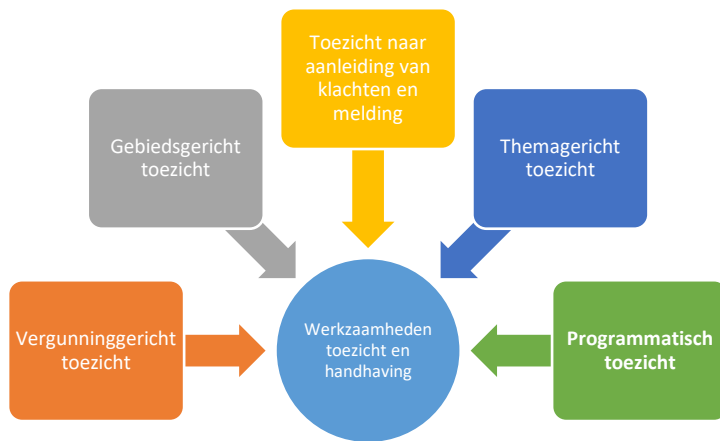
4.2.1 Preventiestrategie

Voor het behouden van onze ruimtelijke kwaliteit en het efficiënt benutten van onze tijd en financiële middelen is het essentieel dat we ons bezighouden met de zaken die het belangrijkst zijn. Hierbij houden we onze risicoanalyse steeds in het vizier. Het betekent dat we de zaken die belangrijk zijn goed regelen en minder tijd besteden aan zaken die minder belangrijk zijn. Prioriteiten zijn op elkaar afgestemd, een initiatief of vergunning wordt integraal getoetst en de toezichthouder(s) zijn op de hoogte van de plannen en van de uiteindelijk verleende vergunning.

Dit betekent ook dat we meer aan preventie moeten doen: een beweging maken van de achterkant (handhaving) naar de voorkant (preventie). Hiermee wordt (buitensporige) inzet vanuit handhaving voorkomen. Dit gebeurt door de preventieve en voorlichtende rol van vergunningverleners, toezichthouders en boa's, de inzet van buurtbemiddeling en communicatie instrumenten. Steeds meer leggen we de link met het sociale aspect van het probleem en proberen we de oplossing te zoeken via maatschappelijke ondersteuning.

Hetzelfde geldt voor het voorkomen van onnodige overtredingen (of meldingen) doordat inwoners (en bedrijven) niet goed op de hoogte zijn van risico's en regelgeving, bijvoorbeeld ten aanzien van asbestdaken. Preventie richt zich ook op het vergroten van bewustwording bij inwoners en bedrijven. Hierdoor zullen de betrokkenheid en het draagvlak toenemen. Het uiteindelijke resultaat is dat men minder snel in de fout zal gaan en dat handhaving dus minder nodig is. Het vergroten van de bewustwording kan gebeuren met voorlichting tijdens een bewonersavond, een publicatie of een algemene brief (bijvoorbeeld voorafgaand aan het vakantie seizoen over het plaatsen van caravans of over stoken voorafgaand aan de winterperiode). Bewustwording vindt ook plaats door goed vooroverleg, persoonlijk contact bij zienswijzen/bezwaar, heldere en begrijpelijke uitleg door een toezichthouder en duidelijke beschikkingen en helder geschreven brieven.

4.2.2 Toezichtstrategie

De gemeente Waalre houdt adequaat toezicht door bij de uitvoering (zoveel mogelijk) aan te sluiten bij de landelijke instrumenten en strategieën. Het doel van de toezichtstrategie is om door middel van controles en (preventief) toezicht het naleven van de regels te bevorderen. Toezicht moet efficiënt en doelmatig worden ingezet. Er zijn verschillende vormen van toezicht te onderscheiden.

Toezicht vindt plaats op basis van verleende vergunningen en ontheffingen, in het kader van projecten (zoals horecatoezicht of ondermijning) en/of

naar aanleiding van meldingen. Ook vindt er toezicht plaats op wijk- of gebiedsniveau en worden er controles uitgevoerd naar aanleiding van cyclische handavings-programmering (zoals milieu en brandveiligheid). Tijdens het uitvoeren van toezicht worden eventuele overtredingen door een toezichthouder geconstateerd. Daarop kan vervolgens door de overtreder worden gereageerd. Hierbij wordt vooral vanuit een oplossingsmodus gewerkt om de gewenste (gedrags-) verandering te bewerkstelligen. De wijze waarop het toezicht wordt uitgevoerd hangt af van de prioriteit die aan een taak is toegekend. De te controleren aspecten, de diepgang en frequentie van de controles worden vastgelegd in een toezichtprotocol.

Bij activiteiten met een doorlopend karakter, die ook een beheer- of gebruiksfase kennen, worden de voorschriften bij de vergunningverlening besproken met de toezichthouders die tijdens en na realisatie de volgende schakel in de keten zijn. Niet alle taken worden door de gemeente zelf uitgevoerd zoals het uitvoeren van een milieubelastende activiteit waarbij de basistaken gemandateerd zijn aan de ODZOB. Verder ligt het toezicht op het brandveilig gebruik van bouwwerken bij de VRBZO.

Cultureel erfgoed

Op alle verleende omgevingsvergunningen voor cultureel erfgoed, zoals gemeentelijke monumenten en rijksmonumenten wordt toezicht gehouden. Hierdoor wordt omkeerbare en onomkeerbare schade zoveel mogelijk voorkomen.

4.2.3 Prioriteiten

In de risicoanalyse zijn de activiteiten opgenomen die risico's met zich meebrengen. Verder blijkt uit de risicoanalyse welke activiteiten prioriteit hebben bij toezicht en handhaving. Er wordt onderscheid gemaakt in 4 niveaus van prioriteit: zeer hoog, hoog, gemiddeld en laag. De intensiteit van het toezicht wordt bepaald door de prioriteit die een activiteit heeft. Hierbij wordt de volgende intensiteit aangehouden:²

Prioriteit	Intensiteit toezicht
Zeer hoog	Proactief De gemeente neemt initiatief tot controles op deze activiteiten met een zeer hoog risico, ook als geen signalen (klachten, meldingen of handavingsverzoeken) zijn ontvangen.

² Binnen milieutoezicht wordt in het ROK een onderscheid gemaakt in risicoklasse van een bedrijf. Met de ondervdeling in risicoklasse wordt een onderscheid gemaakt, gebaseerd op het type bedrijf en de daaraan verbonden risico's: Hoog risico: worden 1 x per 3 jaar geselecteerd voor een bedrijfsbezoek; gemiddeld risico: worden 1 x per 6 jaar geselecteerd voor een bedrijfsbezoek; laag risico: worden 1 x per 2 jaar geselecteerd voor een bedrijfsbezoek.

Hoog	Actief Afhandeling van signalen bij activiteiten met een hoog risico (klachten, meldingen en handhavingsverzoeken) krijgt voorrang op andere werkzaamheden. Planmatig toezicht op een specifiek thema, doelgroep of gebied behoort tot de mogelijkheden.
Gemiddeld	Actief en/of passief Signalen bij activiteiten met een gemiddeld risico (klachten, meldingen en handhavingsverzoeken) worden afhankelijk van aard, ernst en omvang afgehandeld. Planmatig toezicht op een specifiek thema, doelgroep of gebied behoort tot de mogelijkheden.
Laag	Passief en/of geen toezicht Signalen bij activiteiten met een laag risico (klachten, meldingen of handhavingsverzoeken) worden niet of niet direct afgehandeld, tenzij acuut ingrijpen noodzakelijk is. We informeren waar mogelijk de betrokkenen hierover. Signalen kunnen worden gebundeld (om informatie over problematiek op te bouwen) en daarna mogelijk tijdens planmatig toezicht (thema-, doelgroep- of gebiedsgericht) worden opgepakt.

Bij het prioriteren wordt naast de risicoanalyse ook gekeken naar de probleemanalyse. Uit de probleemanalyse kan een activiteit, ondanks dat deze laag of gemiddeld is gewaardeerd in de risicoanalyse, aanleiding geven tot het hoog prioriteren van een taak. De komende jaren zullen we in elk geval een hoog prioriteit toekennen aan de Volgende activiteiten:

- Omgevingswet/Wkb
 - Categorie III 100.000 tot 1.000.000,-
 - Categorie III 100.000 tot 1.000.000,- (onder Wkb)
 - Categorie III vanaf 1.000.000,-
 - Categorie III vanaf 1.000.000,- (onder Wkb)
- Bouwen zonder of in afwijking van omgevingsvergunning / Ruimtelijke bouwactiviteit (omgevingsplan)
- Illegaal slopen (incl. asbest)
- Brandveilig gebruik
- Milieu (inrichtingen)
- Bbl
- Evenementen (APV vergunning)
- Vuurwerk
- Openbare orde en veiligheid (overig)

In het jaarlijkse uitvoeringsprogramma zal concreet worden aangegeven welke activiteiten daartoe worden ondernomen.

4.2.4 Gedoogstrategie

Regels zijn er niet voor niets en dienen voor bescherming van onze inwoners en het milieu. Uitgangspunt is daarom dat deze regels nageleefd moeten worden. Het gedogen van overtredingen is alleen in uitzonderingssituaties acceptabel, omdat het toelaten dat regels worden overtreden afbreuk doet aan de geloofwaardigheid en effectiviteit van ons als overheid. Er is sprake van een uitzonderingssituatie wanneer er een overmacht- of overgangssituatie is. De mate waarin wordt gedoogd, moet zoveel mogelijk in omvang en/of tijdsduur worden beperkt. In bepaalde gevallen is een persoonsgebonden gedoogbeschikking mogelijk of kan een gedoogbesluit worden genomen voor een bepaalde duur (bij geringe inbreuk). De gedoogde overtreding moet op enig moment worden gelegaliseerd of beëindigd.

4.2.5 Sanctiestrategie

De gemeente houdt toezicht op voorschriften, vergunningen of algemene regels en treedt vervolgens handhavend op bij overtredingen. De handhavingsstrategie is primair gericht op het herstellen van de situatie, op het ontmoedigen van de overtreder en/of om herhalingen te voorkomen. De LHSO is het uitgangspunt voor de werkwijze. LHSO is de opvolger van de Landelijke Handhavingsstrategie (LHS). De kern van de strategie is niet veranderd. Wat echter wel anders is, is dat de strategie nu aansluit op de Omgevingswet, de terminologie is geactualiseerd en de bestuurlijke boete is opgenomen. Verder is de relatie tussen bestuursrecht en strafrecht nog beter beschreven en geborgd.

De LHSO is een hulpmiddel om effectief en rechtmatig te handhaven. Welke interventie passend is hangt af van de aard, zwaarte, oorzaken en gevolgen van de overtreding en van het verwachte effect van de interventie. Het gedrag van de overtreder speelt ook een belangrijke rol bij de keuze van de interventie.

In de eerste plaats ligt de verantwoordelijkheid voor naleving van regels bij inwoners en bedrijven. In de tweede plaats wordt zoveel mogelijk per geval beoordeeld welke acties effectief zijn om het gewenste naleefgedrag te bewerkstelligen. Dit kan verschillend zijn omdat doelgroepen, de achterliggende motieven van het gedrag en de handhavingsproblemen per context verschillen. Uit het oogpunt van rechtsgelijkheid wordt vervolgens in vergelijkbare gevallen een vergelijkbare keuze gemaakt en worden interventies waar mogelijk op eenduidige wijze gekozen en toegepast. Slechts in uitzonderlijke gevallen kan worden afgezien van handhavend optreden. In de overige gevallen wordt handhavend opgetreden zoals de beginselplicht tot handhavend optreden de gemeente ook verplicht.

In beginsel wordt gewerkt met het waarschuwen, voornemen tot handhavend optreden en dan pas het daadwerkelijke bestuurlijke sanctiemiddel. De termijnen die hiervoor worden gebruikt zijn casus specifiek, waarbij alle omstandigheden van het geval worden betrokken bij het bepalen van de termijn.

Bij het uitvoeren van toezicht en handhaving bij andere overheden maken wij géén onderscheid met derden. In dergelijke gevallen wordt de LHSO toegepast. Bij overtredingen door de eigen gemeentelijke organisatie geldt een enigszins ander proces, dat afwijkt van de LHSO. Omdat de omgang met collega's anders is dan met externen, zal eerder gekozen worden voor aanspreken of informeren dan voor waarschuwen. Daar komt bij dat het opleggen van een last onder dwangsom aan de eigen organisatie geen reële herstelsanctie is, aangezien die door de organisatie zelf wordt verbeurd. Uitgangspunt is een snel en effectief herstel van overtredingen met het oog op de eigen voorbeeldfunctie van de gemeente. Indien nodig kunnen alsnog sancties worden ingezet.

Cultureel erfgoed

Bij het overtreden van erfgoedregels zijn er verschillende maatregelen die genomen kunnen worden. In de erfgoedverordening is er een instandhoudingsplicht van gemeentelijke monumenten opgenomen. Het is verboden om een gemeentelijk monument te beschadigen of te vernielen, of daaraan onderhoud te onthouden dat voor de instandhouding van het monument noodzakelijk is. Wie dit verbod overtreedt, kan een bestuurlijke boete van de tweede categorie of een hechtenis van ten hoogste drie maanden worden opgelegd. Als iemand de regels over erfgoed in het omgevingsplan overtreedt, kan er een boete worden opgelegd, tot maximaal de vijfde categorie. Verder behoort het opleggen van een last onder bestuursdwang en een last onder dwangsom tot de mogelijkheden bij het overtreden van de erfgoedregels.

Naast bestuursrechtelijke handhaving is het ook mogelijk om te handhaven door aangifte te doen bij de politie. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren als een eigenaar bewust het monument verwaarloost om er voordeel uit te halen.

5 Van beleid naar uitvoering

Vanuit het principe van een lerende organisatie wordt regelmatig teruggekeken op onderdelen als effectiviteit van de naleefstrategie en de mate waarin de gestelde doelen worden bereikt. Daarnaast vragen het gemeentebestuur en de provincie om verslaglegging over de resultaten van inspanningen op het gebied van toezicht en handhaving. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de wijze van programmering, monitoren en verslaglegging.

5.1 Beleidscyclus

Het opstellen en vaststellen van de U&H-strategie is onderdeel van het cyclische en programmatische werken. In bijgevoegd figuur staat de beleidscyclus weergegeven en wordt ook wel de Beleidsacht of BIG 8 genoemd. De BIG 8 geeft inzicht in het cyclische gedachtegoed van de wettelijk vastgestelde kwaliteitscriteria voor de vergunningverlening, toezicht- en handhavingstaken (VTH). Dit model maakt vanuit een strategisch kader de vertaling naar operationeel beleid ten behoeve van kwaliteitsborging en een sluitende 'planning en controlcyclus'. Door dit model in de praktijk te brengen bij het plannen, uitvoeren en evalueren van het beleid wordt geborgd dat op een goede wijze vervolg wordt gegeven aan datgene wat in dit beleidsplan is weergegeven. Daarnaast wordt het beleidsplan ter kennisgeving aangeboden aan de gemeenteraad.

5.2 Programmering

De uitwerking en de programmering van uitvoering- en handhavingsactiviteiten in Waalre komen tot uiting in het jaarlijks op te stellen uitvoeringsprogramma dat bestuurlijk wordt vastgesteld. Dit gebeurt aan de hand van de strategische doelen, het budget uit de programmabegroting, de gestelde prioriteiten, incidentele bestuurlijke prioriteiten en het naleefgedrag van inwoners en bedrijven. In het uitvoeringsprogramma worden onder andere de volgende elementen opgenomen:

- Wat de verwachte werkvoorraad is voor uitvoering en handhaving en welke consequenties dat heeft voor de capaciteit.
- De voorgenomen handhavingsactiviteiten voor het komende jaar.
- De te realiseren controles en/of handhavingsacties.
- Welke projecten/pilots in het kader van het integraal toezicht zullen worden uitgevoerd.
- De relatie met de gestelde doelen, ambities en prioriteiten.

5.3 Monitoring

Gedurende de uitvoering van het uitvoeringsprogramma vindt monitoring plaats. Monitoring is het stelselmatig en systematisch verzamelen, bewerken en verstrekken van gegevens. Daarmee gaan we na of het beleid effect heeft en de gestelde doelen zijn (of worden) gehaald. Om verantwoording af te leggen over de inspanningen en resultaten zijn verschillende gegevens nodig. Informatiegestuurd werken maakt hier een belangrijk onderdeel van uit. In het jaarlijks uitvoeringsprogramma wordt de systematiek van monitoring uitgewerkt. De gegevens worden vervolgens gebruikt als input voor de jaarlijkse evaluatie. De gemeente Waalre investeert in het verder ontwikkelen van gerichte indicatoren en een registratiesysteem. Het eerste jaar van de looptijd van deze nota is belangrijk om de basis op orde te krijgen en de ontwikkeling voort te zetten binnen informatiegestuurd en gebiedsgericht werken. Dit doen wij afgestemd op en in nauwe samenwerking met onze partners en het bestuur.

5.4 Evaluatie en jaarverslag

Na afloop van een kalenderjaar wordt er een jaarverslag opgesteld. Dit verslag is een evaluatie van het uitvoeringsprogramma. Een evaluatie maakt de effecten zichtbaar en kan ook antwoord geven op de vraag welke interventies werken of niet werken. Bereiken we de beoogde doelgroep? Bij een effectmeting staat de uitkomst

van de interventie centraal. Elke handhavingsinterventie doorloopt een cyclus die begint bij de risicoanalyse, de keuze voor een interventiestrategie en die eindigt bij een effect. Met een effectmeting is de cirkel van programmatisch handhaven rond. De indicatoren en de registratie van de effecten moeten nog grotendeels worden ontwikkeld. In het eerste jaar van de looptijd van deze nota investeren we ook in het fundament van deze werkwijze. Een gedegen, systematische en programmatische uitvoering van toezicht en handhaving is cruciaal. Het is ons doel om te komen tot een uitvoeringspraktijk met informatie en regie aan de voorkant. De gemeente Waalre wil aan het stuur staan en op tijd bijsturen om de doelen te bereiken. In het uitvoeringsprogramma wordt deze systematiek verder uitgewerkt.

6 Organisatie en uitvoering

6.1 Organisatorische condities

6.1.1 Kwaliteitszorg en kwaliteitsborging

De samenleving verwacht van de overheid dat de U&H-taken op een professionele wijze en op een kwalitatief hoog niveau worden uitgevoerd. Om dit te realiseren heeft de overheid kwaliteitscriteria ontwikkeld die zich richten op de kwaliteit van de medewerkers en het borgen van de organisatorische processen. Om ervoor te zorgen dat de kwaliteitscriteria in de organisatie worden geborgd, is de 'verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht gemeente Waalre' vastgesteld door de raad. In de verordening is opgenomen dat burgemeester en wethouders de kwaliteitscriteria voor de kwaliteit van vergunningverlening en handhaving, alsmede de daaruit voortvloeiende uitvoeringskaders, vaststellen. De kwaliteitscriteria behelzen op 27 deskundigheidsgebieden criteria voor de organisatie en haar medewerkers (kritieke massa) op het gebied van: benodigde opleiding, werkervaring, kennis en het onderhouden en borgen daarvan. Organisaties en medewerkers die aan de criteria op basis van deze verordening voldoen, moeten in staat zijn producten af te leveren met de gewenste kwaliteit.

De gemeente Waalre heeft er voor gekozen om naast het basistakenpakket ook aanvullende verzoektaken onder te brengen bij de ODZOB. De ODZOB moet voldoen aan de kwaliteitscriteria. Het voorgaande geldt ook voor de VRBZO waar de taken met betrekking tot brandveiligheid zijn neergelegd.

6.1.2 Begroting

Ontwikkelingen als bezuinigingen, deregulering, minder administratieve lasten, uitbreiding van het vergunningsvrij bouwen en een andere manier van werken hebben hun weerslag op de begroting. De zekerheden van vroeger voor wat betreft inkomsten zijn verdwenen. Wet- en regelgeving veranderen waardoor meer vergunningsvrij mag. Hiervoor kunnen geen leges in rekening gebracht worden. Ook verschuiven werkzaamheden richting de vrije markt, zoals private kwaliteitsborging. Kortom het financieringsmodel moet mogelijk veranderen.

De beschikbare ruimte wordt benoemd in het U&H-uitvoeringsprogramma. Voor specifieke handhavingsprojecten buiten het uitvoeringsprogramma om of die voortvloeien uit nieuw beleid / nieuwe regelgeving zullen extra financiële middelen beschikbaar gesteld moeten worden, bij voorkeur op basis van een projectvoorstel.

6.1.3 ICT

Zaakgericht werken is een belangrijke ontwikkeling binnen de gemeente Waalre. Het verbetert in veel gevallen de dienstverlening, de efficiency van werken, de toegankelijkheid van informatie en zorgt vaak ook voor kostenbesparing. Zaakgericht werken gaat ervan uit dat alle informatie over de behandeling van een zaak aan die zaak gekoppeld is en voor alle betrokkenen toegankelijk is. Dit zorgt voor transparantie. Door zaakgericht te werken kan de gemeente de kwaliteit en doorlooptijd van de processen beter bewaken.

Zaakgericht werken gaat uit van standaardisatie van processen en de bijbehorende informatie. De in deze U&H-strategie vastgelegde toetsing-, toezicht en handhavingsniveaus vormen de basis van het zaakstelsel.

Met de ontwikkelingen in de samenleving en straks de toenemende integraliteit van de Omgevingswet neemt de noodzaak van beschikbare informatie en informatie-uitwisseling tussen de actoren toe. De actoren zijn hier de inwoners en bedrijven, alsook de overheden die betrokken zijn bij de uitvoering van de Omgevingswet. Iedereen werkt binnen de initiatief- en de uitvoeringsketen samen met adviseurs binnen en buiten de eigen organisatie. Deze ontwikkelingen laten zich clusteren in drie informatiebehoeften:

- Inwoners, bedrijven en overheden willen begrijpelijke en betrouwbare digitale informatie op maat. Hoe gericht de informatie over regels, voorschriften enz., des te beter zij deze kunnen begrijpen, passende besluiten kunnen nemen en kunnen toetsen en handhaven.
- Een groot deel van de inwoners, bedrijven en overheden wil hun zaken vooral via internet regelen met elkaar, waar en wanneer het hen uitkomt. Het gaat daarbij niet alleen om het aanvragen van een omgevingsvergunning, wat nu al mogelijk is, maar ook om het indienen van zienswijzen, bezwaar, beroep, voortgangsinformatie en ontvangen van updates, bijvoorbeeld op wijzigingen van regels.
- Overheden hebben behoefte aan een beter afgestemde digitale ondersteuning van de overheidsprocessen, in het bijzonder voor de informatievoorziening binnen het U&H-proces (uitvoering en handhaving).

6.1.4 Bereikbaarheid buiten kantoortijden

Er geldt in onze gemeente een bereikbaarheidsregeling buiten kantoortijden. Verder kunnen inwoners 24 uur per dag een melding indienen via onze website. Daarnaast kunnen spoedeisende meldingen ingediend worden via de meldkamer van de politie. Met de ODZOB zijn afspraken gemaakt in welke gevallen directe inzet noodzakelijk is en wordt uitgevoerd. Door degene die de melding telefonisch in ontvangst neemt, wordt indien nodig de consignatiedienst ingeschakeld. Bijvoorbeeld indien er sprake is van een calamiteit, waarbij inzet van en/of samenwerking tussen ketenpartners, zoals brandweer, politie en gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD) nodig is.

6.2 Het netwerk

In de voorbereiding en uitvoering van U&H-taken wordt gezorgd voor afstemming met interne- en externe betrokkenen. De interne afstemming omvat tenminste afstemming tussen uitvoering en handhaving en afstemming met de overige relevante organisatieonderdelen. Ook samenwerking met andere instanties is van belang om te komen tot een adequate uitvoering. Er worden meer taken vanuit het Rijk bij gemeenten neergelegd. Daarnaast wordt er steeds meer gedereguleerd. Denk bij vergunningverlening aan de ontwikkelingen rondom vergunningsvrij bouwen en de activiteiten besluit milieubeheer. Voor toezicht wordt er steeds meer gedecentraliseerd richting omgevingsdiensten, veiligheidsregio's en private partijen.

Behouden van regie

Met het onderbrengen van U&H-taken bij specialistische instanties wordt beoogd de kwaliteit van de betreffende taken te verbeteren en efficiënter uit te voeren. Een mogelijk negatief neveneffect is echter het verliezen van binding en het zicht op de bedrijven in onze gemeente. Ook kan een negatieve invloed hebben op de oog en oor functie van onze gemeente. Door tijd te steken in een goede regie en afstemming, worden deze nadelen naar verwachting geminimaliseerd.

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

De ODZOB voert in opdracht van de gemeente taken uit op het gebied van U&H met betrekking tot milieu. Dit is onderverdeeld in een basistakenpakket, verzoektaken en collectieve taken. De gemeente blijft overigens bevoegd gezag voor de taken die de ODZOB uitvoert. De samenwerking vindt plaats op basis van een gemeenschappelijke regeling, een dienstverleningsovereenkomst en een jaarlijks vast te stellen werkprogramma. Daarnaast bestaat een concreet toezichtprogramma met de te controleren inrichtingen.

Er wordt een onderscheid gemaakt in:

(a) Individuele, inrichting en niet-inrichtingen gebonden taken:

Hierbij wordt een onderscheid gemaakt in basistaken en verzoektaken.

- *Basistaken.* Zoals milieutoezicht op risicovolle inrichtingen. Deze taken zijn verplicht ondergebracht bij de ODZOB.
- *Verzoektaken.* Het is een keuze om deze taken door de ODZOB uit te laten voeren.

(b) Collectieve taken:

De ODZOB voert ook enkele collectieve taken uit voor de deelnemende gemeenten. Binnen de collectieve taken wordt onder meer gewerkt aan innovatie en aan efficiënter en effectiever werken. Daarnaast houdt de ODZOB zich bezig met beleidsmatige taken. Ook worden regionale omgevings- en risicoanalyses opgesteld die uiteindelijk leiden tot een regionaal minimaal uitvoeringsniveau.

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)

De VRBZO voert een aantal taken uit op het gebied van vergunningverlening en toezicht brandveiligheid. De VRBZO is adviserend ten aanzien van de omgevingsvergunningen, evenementenvergunningen en meldingen brandveilig gebruik. Hierbij wordt steeds meer gewerkt met standaard voorwaarden/voorschriften, zodat er meer uniformiteit en effectiviteit ontstaat, maar minder maatwerk.

De toezichthouders van de VRBZO werken daar waar mogelijk integraal. Dit betekent dat (opleverings)controles gezamenlijk worden uitgevoerd. Het initiatief hiertoe ligt bij de gemeente. In de realisatiefase controleren de toezichthouders van de taakvelden bouwen en brandpreventie veelal naast elkaar, maar indien wenselijk worden controles ook gezamenlijk uitgevoerd. Zowel advisering als toezicht worden door de VRBZO uitgevoerd op basis

van de Werkwijzer Risicobeheersing, waarin onder meer de doelstellingen en prioritering zijn aangegeven. Jaarlijks worden de taken opnieuw bezien en besproken en wordt een jaarplanning opgesteld.

Intergemeentelijke samenwerking

Daar waar mogelijk wordt de samenwerking gezocht met andere gemeenten in de regio. Zo wordt met de Kempengemeenten samengewerkt in een gezamenlijke interventieteam het KIT. Hierin kunnen we expertise van verschillende gemeenten benutten en grootschaliger handhavingscontroles uitvoeren. Samenwerking is essentieel vanwege grensoverschrijdende problematieken en de nut en noodzaak van efficiënter en effectiever werken. Daarnaast is er informele samenwerking en wordt ernaar gestreefd om bij actualisering van beleidsdocumenten en bij nieuwe wetgeving zaken samen op te pakken.

Politie

Met de politie wordt zowel op het gebied van uitvoering als op het gebied van handhaving samengewerkt. De politie heeft een adviserende rol ten aanzien van diverse vergunningen, zoals bij een evenementenvergunningen. Vanwege de samenloop van wettelijke bevoegdheden met betrekking tot handhaving heeft het handhavingstraject een bestuurs- en een strafrechtelijke kant. De boa's zijn een duidelijke link tussen de politie en de gemeente. Daarnaast is afstemming en samenwerking nodig op andere vlakken, zoals flankerend beleid bij overtredingen waarbij de LHSO is toegepast.

Overig

Naast bovenstaande structurele samenwerkingspartners vindt incidenteel ook samenwerking plaats met andere instanties. Dit vindt plaats naar aanleiding van concrete voorvallen of constatering. Hierbij valt te denken aan het Waterschap, het RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Centrum), Rijkswaterstaat, de Provincie Noord Brabant, Staatsbosbeheer en organisaties als het Brabants Landschap.